

T.C.
Orman ve Su İşleri Bakanlığı
Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü

TÜRKİYE'DE ÇÖLLEŞME İLE MÜCADELE

Orman, Su Varsa Hayat Var.

Bakanın Önsözü

Bilindiği üzere, Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi'ne Türkiye, 1998 yılında resmen taraf olmuş ve o günden başlayarak ulusal ve uluslararası platformlarda çok yoğun çalışmaların içine girilmiştir. Çölleşmeyle mücadeleye yönelik çalışmalar katılımcı yaklaşımla yürütülmekte, ulusal strateji ve eylem planları hazırlanmakta, model projeler uygulanmakta, uluslararası tecrübe paylaşımına yönelik uluslararası eğitimler, çalıştaylar düzenlenmektedir.

12-23 Ekim 2015 tarihlerinde Ankara'da düzenlenmiş olan Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi 12. Taraflar Konferansı (UNCCD COP12), hem politik hem de bilimsel düzeyde ülkelerin taleplerini dile getirilmesi ve tecrübelerini dünya ile paylaşılması açısından büyük bir imkân olarak değerlendirilmiştir. Ülkemiz adına Orman ve Su İşleri Bakanlığınca koordine edilen bu Konferansın delegeler bazında yapılan oturumlarına ilaveten Bakanlar Forumu, Parlamenteler Forumu gibi üst düzey toplantıları, ayrıca Sürdürülebilir Arazi Yönetimi İş Forumu gibi iş dünyasını yakından ilgilendiren forumları da yapılmıştır.

İklim değişikliğinin etkileriyle dünya sathında milyonlarca insanı doğrudan etkileyen çölleşmeyle mücadeleye yönelik çalışmaların hız kaybetmeden devam etmesi gelecek nesiller için oldukça mühim bir konudur.

Bakanlığımız ve ülkemiz bu konuda her zaman öncü çalışmalara imza atacak ve tecrübelerini diğer ülkelerle paylaşmaktan memnuniyet duyacaktır.

Prof. Dr. Veysel Eroğlu
Orman ve Su İşleri Bakanı

TÜRKİYE VE ÇÖLLEŞME

Çölleşme

Çölleşme; kurak, yarı-kurak ve yarı nemli alanlarda, iklim değişiklikleri ve insan faaliyetleri de dahil olmak üzere çeşitli faktörlerden (fiziksel, kimyasal, biyolojik, siyasi, kültürel, ekonomik vb.) kaynaklanan arazi bozulmasını ifade etmektedir.

Kurak, yarı-kurak ve yarı nemli alanların toplamı yeryüzündeki arazi yüz ölçümünün büyük bir bölümünü oluşturmaktadır ve bu alanlar dünya nüfusunun büyük bir kesiminin yaşam alanı ve geçim kaynağıdır.

Çölleşme; Dünya'da kara alanının % 25'i olan 4 milyar hektar alanı, 168 ülkede 1,5 milyar nüfusu doğrudan tehdit etmektedir. Her yıl 12 milyon hektar tarım arazi bozulmaktadır. Zirai üretimde gelecek on yılda %2 azalma beklenmektedir. Her yıl 5,2 milyon hektar orman arazisi azalmaktadır. Savaşlardan sonra en büyük göç çölleşmeden kaynaklanmakta olup, son 20 yılda 10 milyon kişi göç etmiş durumda. İklim değişikliğine sebep olan karbon emisyonlarının %25'i arazi tahribatından kaynaklanmaktadır.

Dünyamızın üçte biri çölleşmenin etkisi altındadır.

Dünyada her yıl 12 milyon hektar verimli alan yanlış kullanma sebebiyle **insan eliyle oluşturulmuş çöller** haline gelmektedir.

Türkiye'de Çölleşmenin Genel Değerlendirmesi

Türkiye'de tabii çöl bulunmamakla birlikte; coğrafi konumu, iklimi, topografyası ve toprak şartları ülkenin arazi tahribatına ve kuraklığa karşı hassasiyetini artırmakta, bu durum çölleşme ve kuraklıktan en fazla etkilenen ülkeler arasında yer almasına sebep olmaktadır.

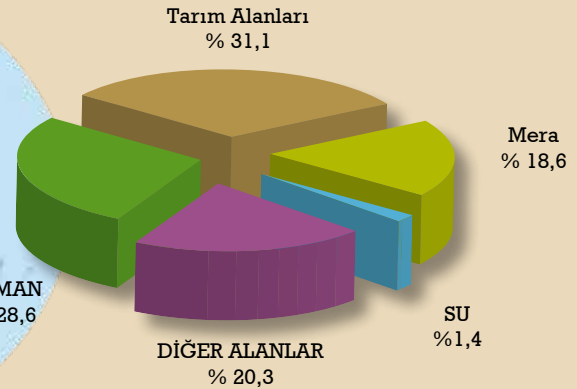
Türkiye'de çölleşmenin başlıca sebepleri; toprak erozyonu, hatalı tarım uygulamaları ve arazi kullanımı, hatalı sulama teknikleri sonucu tuzlanma, bitkilerin yetişmesini engelleyen tuzlu, jipsli ve aşırı alkali reaksiyon gösteren ana materyaller, ormansızlaşma, aşırı otlatma ve üst toprağın kirlenmesi sayılabilir. Bunların yanında her geçen gün çoğalan nüfusun tabii kaynaklara gittikçe artan talebi ve baskısı çölleşmenin en önemli sebebidir.

Genel olarak bakıldığında ülkemiz topraklarının %65 i kurak, yarı kurak ve yarı nemli iklim özelliklerine sahiptir.

Ekolojik olarak hassas olan bu alanlarda başta bitki örtüsünün tahribi ile tabii dengenin bozulması, toprak ve bilahere ana materyalin aşınmasına yol açmaktadır. Başta Konya, Iğdır İlleri ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi olmak üzere Türkiye'nin bütün bölgelerinde arazi tahribatı-çölleşme görülmektedir.

Türkiye'de Arazi Kullanımı

Türkiye’de Çölleşme ile Mücadele Çalışmaları

Türkiye’de toprak ve su kaynaklarını koruma çalışmalarının geçmişi; ülkenin çölleşme ve kuraklığa karşı olan hassasiyetinin farkında olarak cumhuriyetin ilk yıllarında başlamıştır. 1998 yılında BM Çölleşme İle Mücadele Sözleşmesine resmen taraf olunduktan ve sözleşmenin uygulanmasında ana araç olan ve sözleşme kapsamında kaydedilen gelişmelerin raporlanması için ana belge niteliği taşıyan 9 Mart 2005 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan genelge ile yürürlüğe giren “Çölleşme ile Mücadele Ulusal Eylem Programı (UEP)”nın hazırlanması ile çalışmalar hızlanmıştır.

Çölleşme ile Mücadele Ulusal Eylem Programı ülkemiz için çölleşme ile mücadelede önemli başlangıç teşkil etmektedir.

4 Temmuz 2011 tarih ve 645 sayılı kanun hükmünde kararname ile Orman ve Su İşleri Bakanlığı bünyesinde kurulan “Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü” (ÇEM) dünyada çölleşme adıyla kurulan ilk genel müdürlük olmuştur. Genel Müdürlüğün kurulması ile ulusal ve uluslararası düzeyde çölleşme ile mücadele çalışmaları ve koordinasyon daha etkin bir şekilde yapılmaya başlanmıştır.

Toprağın korunmasından ve sürdürülebilir kullanımından hepimiz sorumluyuz.

ULUSAL STRATEJİ VE EYLEM PLANI

Çölleşme ile Mücadele Ulusal Stratejisi Eylem Planı (2015-2023)

Ülkemiz tarafından 15.10.1994 tarihinde Paris'te imzalanan Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi; 11.02.1998 tarihli ve 4340 sayılı Kanunla onaylanmış ve 16 Mayıs 1998 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Sözleşme gereği Taraf ülkeler Ulusal Eylem Planlarını hazırlamakla yükümlüdür. Çölleşme ile daha etkin mücadele etmek kurumlararası koordinasyonu sağlamak, sözleşme yükümlülüklerini yerine getirmek ve gerçekleşen faaliyetleri düzenli olarak izleyebilmek için "Çölleşme ile Mücadele Ulusal Eylem Programı" hazırlanmış olup 09 Mart 2005 tarihli Resmi Gazete 'de yayınlan genelge (2005/2) ile yürürlüğe girmiştir.

Sözleşme kapsamında, 2007 yılında Madrid'de düzenlenen 8. Taraflar Konferansında, 2008-2018 yıllarını kapsayan "Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi 10 Yıllık Stratejik Plan" kabul edilmiştir. Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi (BMÇMS) Sekretaryası taraf ülkelerden Ulusal Eylem Planlarını 10 Yıllık Stratejik Plan'a uyumlaştırmalarını talep etmiştir.

Bunun devamında; eylem planını yenilemek üzere Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü ve FAO ortaklığında "Türkiye Çölleşme ile Mücadele Ulusal Eylem Planının BMÇMS 10 Yıllık Strateji Belgesi ve Raporlama Sürecine Uyumlaştırılması Projesi" (Alignment of Turkey's National Action Plan With UNCCD 10-Years Strategy and Reporting Process) başlatılmıştır. Proje Küresel Çevre Fonu (GEF) tarafından desteklenmiştir.

Proje kapsamında çalışmalar yürütülmüş olup ilgili tüm kurum, kuruluş, STK ve üniversitelerin katılımıyla Ulusal Eylem Planı hazırlanmış ve 2012 yılında hazırlıklarına başlanmış olan Çölleşme ile Mücadele Ulusal Stratejisi ile birlikte güncellenerek "Çölleşme ile Mücadele Ulusal Stratejisi ve Eylem Planı" adı altında tek bir doküman haline getirilmiştir.

Bu doküman daha etkin uygulanması amacıyla Yüksek Planlama Kurulu'na sunulmuş ve 18.06.2015 tarihli ve 2015/20 sayılı kararı ile Bakanlar Kurulu tarafından onaylanmıştır. Çölleşme ile Mücadele Ulusal Stratejisi (2015-2023) 24 Temmuz 2015 Tarihli 29424 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Strateji belgesi ve eylem planı birleştirilerek "Çölleşme ile Mücadele Ulusal Stratejisi ve Eylem Planı" tek doküman olarak hazırlanmıştır. Söz konusu dokümanda

- ✓ 4 Stratejik Gaye,
- ✓ 7 adet İşlevsel Gaye,
- ✓ 23 adet Çıktı,
- ✓ 74 adet Eylem,
- ✓ 165 adet Gösterge yer almaktadır.

Ufuk (Vizyon)

Sürdürülebilir çevre ve doğal kaynak yönetiminde, koruma, geliştirme ve faydalanma dengesi içinde kuraklığın olumsuz tesirlerinin ve çölleşmenin/ arazi tahribatının azaltıldığı ve etkilenen arazilerin iyileştirildiği, kırsal kalkınmanın sağlandığı ve uluslararası işbirliğinin geliştirildiği önder bir Türkiye.

1. Etkilenmiş ve etkilenmesi muhtemel ekosistemlerin koşullarının iyileştirilmesi,
2. Etkilenmiş ve etkilenmesi muhtemel nüfusun hayat koşullarının iyileştirilmesi,

3. Çölleşme ile mücadele yanında biyolojik çeşitliliğin korunması ve iklim değişikliği ile mücadele alanlarında da ulusal ve küresel faydaların sağlanması,
4. Ulusal ve uluslararası aktörler arasında etkili bir ortaklık oluşturarak sözleşmenin uygulanmasını desteklemek için gerekli kaynakların harekete geçirilmesi; bu doğrultuda Türkiye'nin ikili, bölgesel ve küresel düzeyde işbirliğinde öncülük etmesi, bilgi ve deneyimini diğer taraflarla paylaşması.

Temel Vazife (Misyon)

Bilinçlendirme, kapasite ve teknoloji gelişimi, mali kaynak tahsisi vasıtasıyla; kuraklığın olumsuz tesirlerini ve çölleşmeyi azaltan, tahribata uğrayan arazilerin iyileştirilmesine yönelik ve kırsal kalkınmaya katkı sağlayan, yerel katılımı ve uluslararası diyalogu geliştiren politika ve programları başarıyla uygulamak.

İşlevsel Gaye (Uygulama Hedefleri)

1. Kamuoyu Oluşturma, Bilinçlendirme ve Eğitim
2. Ulusal ve Uluslararası Eşgüdüm ve İşbirliği
3. Politik Çerçeve
4. Bilim ve Teknoloji, İzleme ve Değerlendirme
5. Yönetimsel Yapılanma ve Kurumsal Kapasite Geliştirme
6. Finansman
7. Sürdürülebilir Arazi Yönetimi

Çölleşme İle Mücadele Ulusal Stratejisi ve Eylem Planı İzleme, Değerlendirme ve Raporlama Sistemi

Çölleşme ile Mücadele Ulusal Stratejisi ve Eylem Planı (2015-2023) kapsamında kurum/kuruluşların yapmış oldukları faaliyetlerin etkin şekilde çevrimiçi toplanması ve raporlanabilmesi için web tabanlı izleme, değerlendirme ve raporlama sistemi hazırlanmış ve hayata geçirilmiştir. (<http://cmusep.cem.gov.tr>)

Sistem aracılığı ile eylem planında yer alan ilgili tüm kurum/kuruluşlar düzenli olarak yapmış oldukları çalışmalarını raporlamaktadır. Bu veriler doğrultusunda ülkemizin yapmış olduğu çalışmalar iki (2) yılda bir UNCCD Sekreteryasına ve her yıl TÜİK'e raporlanmaktadır.

Çölleşme İle Mücadele Ulusal Eylem Planı Değerlendirme Raporu (2005-2013)

2005 yılında yürürlüğe girmiş olan “Çölleşme ile Mücadele Ulusal Eylem Programı” kapsamında sorumlu kurum ve kuruluşların 2005-2013 yılları arasında gerçekleştirmiş olduğu faaliyetleri değerlendirmek üzere çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada eylem planında yer alan eylemler doğrultusunda yapılan çalışmaların gerçekleştirmeleri değerlendirilerek bir rapor hazırlanmıştır. Değerlendirme raporunda çölleşme ile mücadele kapsamında tanımlanan toplam 63 adet eylemin; BMÇMS ile uygunluğu, Çölleşme/Arazi Tahribatı sorunlarıyla ilgisi, güçlü yanları, zayıf yanları değerlendirilmiştir. Söz konusu çalışma 2015 yılında gerçekleştirilmiş olup bundan sonra Çölleşme İle Mücadele Ulusal Stratejisi ve Eylem Planının ilerleme raporu her yıl düzenli olarak hazırlanacaktır. Bu bağlamda 2014-2015 yıllarını kapsayan ayrıntılı ilerleme raporu da hazırlanmıştır.

ARAZİ TAHRİBATININ DENGELENMESİ (ATD)

- **Arazi tahribatının dengelenmesi; tahribatın durdurulması, geriye çevrilmesi, yapılan iyileştirmeler ile ulusal ve küresel düzeyde net tahrip olan alan miktarına karşılık, yeniden kazanılan alan miktarının dengesinin sağlanmasıdır.**

2015 yılı Eylül ayında, Newyork'da kabul edilen Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinden 15.3 maddesi (SKH 15.3); 2030 yılına kadar, çölleşme ile mücadele edilmesi, çölleşme, kuraklık ve sellerden etkilenen araziler dâhil tahribata uğramış arazi ve toprakların rehabilite edilmesi, dünyanın arazi tahribatının dengelenmesinde (ATD) çaba göstermesi, olarak kabul edilmiştir. 12-23 Ekim 2015 tarihlerin Ankara'da gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi (BMÇMS) 12. Taraflar Konferansında bu doğrultuda, sözleşmeye Taraf ülkeler, Arazi Tahribatının Dengelenmesine yönelik, "Ulusal Gönüllü Hedeflerin" oluşturulması konusunda mutabık kalmışlardır.

Türkiye Arazi Tahribatının Dengelenmesi Ulusal Raporu

Her ülkenin ulusal raporunu hazırlamasına yönelik rehberlik etmesi maksadı ile BMÇMS tarafından “Teknik Kılavuz” hazırlanmış ve Sözleşmeye Taraf ülkeler ile paylaşılmıştır. Bu kapsamda, ilgili kurumların katkıları ile Türkiye “Arazi Tahribatının Dengelenmesi (ATD) Ulusal Hedef Raporu”nu hazırlamıştır.

Arazi tahribatının dengelenmesi ulusal gönüllü hedeflerimizi ortaya koyarken, başta arazi tahribatı ve çölleşmeye neden olan faktörler ele alınmış ve bu konuda yapılacak faaliyetlerin belirlenmesi kapsamında orman, mera ve tarım arazilerinde günümüze kadar yapılmış olan faaliyetler ve 2030 yılı ATD ülke hedeflerimiz yer almaktadır.

Bu hedeflere göre 2030 yılına kadar 1 milyon ha ağaçlandırma, 750.000 ha mera ıslahı ve 2.000.000 ha tarım alanları ıslahı öngörülmektedir.

Bu hedefler, toprak organik karbon içeriği, arazi verimlilik indeksi ve arazi kullanım değişikliklerinin ülke genelinde izlenmesi ile mevcut durumunun ortaya konması ve buna yönelik hedeflerin belirlenmesi ile güncellenecektir.

Arazi Tahribatının Dengelenmesi (ATD) Pilot Projesi

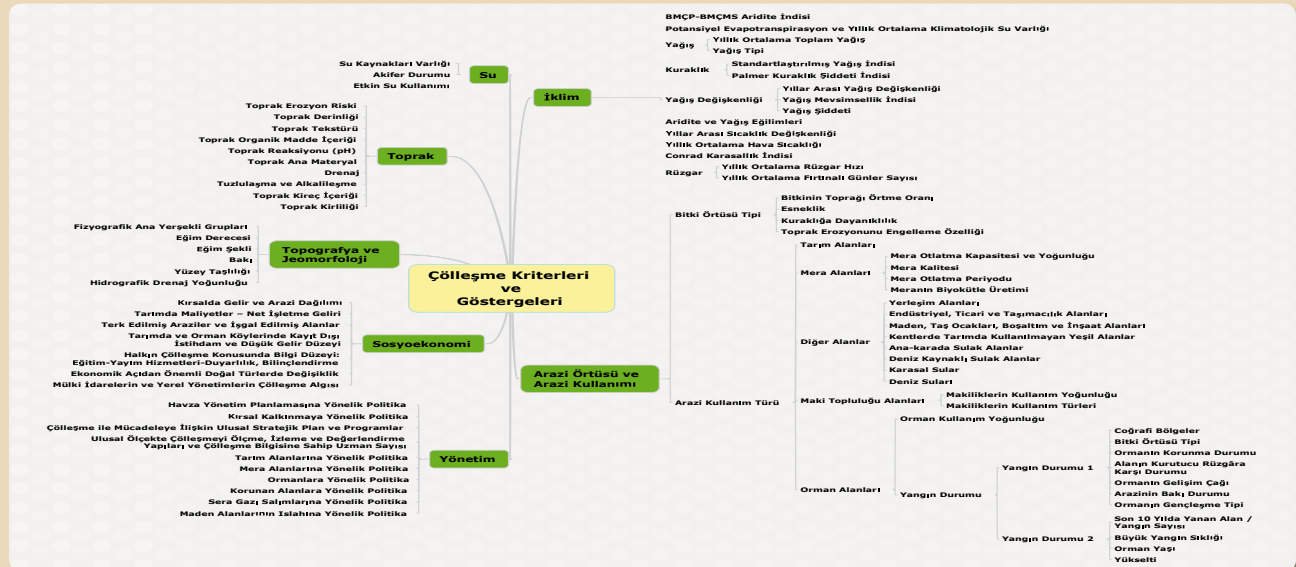
14 ülkenin katılımı ile Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Sekreteryası (UNCCD-BMÇMS) öncülüğünde gerçekleştirilen projenin, katılımcı ülkelerinden biri de Türkiye olup, Gediz Havzasında bu kapsamda bir pilot çalışma gerçekleştirilmiştir. Sonuçları Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi, 12. Taraflar Konferansında (UNCCD COP12) uluslararası proje ortaklarına aktarılmıştır.

Yukarı Sakarya Havzası ATD Projesi

Gediz Havzası pilot çalışmasından edinilen tecrübelerin, ülke geneline yaygınlaştırılması maksadı ile Yukarı Sakarya Havzasını pilot alan olarak ele alan, GEF 6 dönemine yönelik Proje önerisi hazırlanmıştır. Proje ile oluşturulacak model ve yazılım vasıtasıyla arazi kullanım trendlerinin belirlenmesi ve izlenmesi, tarım, mera ve ormancılık uygulamalarına dayalı projeksiyonlar oluşturularak karar vericilere çözüm önerileri sunulması, ATD Hedeflerine ulaşılmasının kolaylaştırılması ve yaklaşımın ülke geneline yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. GEF sekreteryasına sunulan Proje onaylanmış olup, projeye yönelik çalışmalar devam etmektedir.

ÇÖLLEŞMENİN İZLENMESİ

Bakanlığımızca çölleşmeyi izlemek üzere TÜBİTAK ile işbirliği içerisinde yürütülen "HİDS Projesi" ile "Türkiye Çölleşme Modeli ve Risk Haritasının Oluşturulması" gayesiyle iş paketi kapsamında çölleşme kriter ve göstergeleri belirlenmiştir. Söz konusu çalışma ile 7 kriter ve 48 gösterge tespit edilmiştir.

Tespit edilen tüm göstergelerin, çölleşmeyi hangi koşulda ne kadar gösterdiğini belirleyen sınıf ve puanlar oluşturulmuştur. Göstergelerin ve kriterlerin çölleşme açısından ağırlık dereceleri belirlenmiştir.

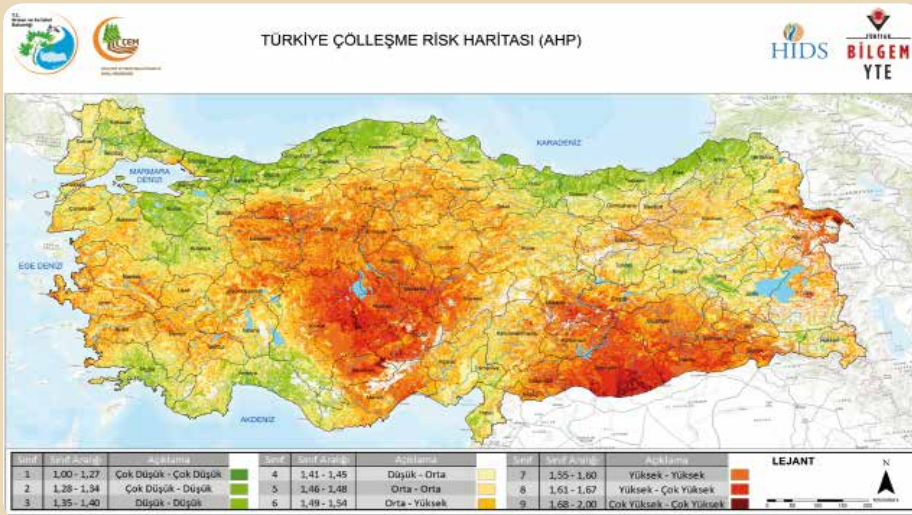
Oluşturulan çölleşme modeli ve mevcut veri setleri kullanılarak Türkiye Çölleşme Risk Haritası üretilmiştir. Mevcut veri setleri, 7 çölleşme kriterinden yalnızca 4 tanesi (iklim, toprak, arazi örtüsü ve arazi kullanımı, topoğrafya ve jeomorfoloji) için halihazırda temin edilebilmiştir. Diğer veri kaynakları temin edildikçe sisteme eklenmeye devam edilecektir.

Çölleşmeyi izlemek gayesiyle oluşturulan “Türkiye Çölleşme Modeli ve Risk Haritası’nın doğrulama ve kalibrasyon çalışması Gediz havzasında (pilot saha) yapılmış olup tüm Türkiye’yi kapsayacak şekilde çalışmalara devam edilecek, model ve risk haritasının güncelleme ve geliştirilmesi sağlanacaktır. Ayrıca oluşturulan Çölleşme Modelinin Orta Asya, Afrika ve Akdeniz ülkelerini kapsayacak şekilde bölgesel bir projeye dönüştürülmesi hedeflenmektedir.

Bu maksatla Genel Müdürlüğümüz ve TÜBİTAK işbirliği ile Türkiye Çölleşme Modeli Doğrulama ve Kalibrasyon Projesi” başlatılmıştır. 2016 yılında Aksaray ve Mersin illerinde ve 2017 yılının ilk yarısında ise Çorum-Amasya-Samsun illerinde pilot saha çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Çalışmalara tüm Türkiye’yi kapsayacak şekilde devam edilecektir.

Türkiye'nin çölleşme kriterleri ve göstergeleri;

Kategori Adı (kriterler)	Değişken/Parametre/ İndis/Gösterge Sayısı
1. İklim	10
2. Su	3
3. Toprak	10
4. Bitki örtüsü ve Arazi Kullanımı	2
5. Topografya ve Jeomorfoloji	6
6. Sosyo-ekonomi	7
7. Yönetim	10
Toplam 7 kriter	48 gösterge

Söz konusu iş paketi kapsamında ülkemize uygun CBS tabanlı çölleşme modeli oluşturulmuş ve ulusal ölçekte proje ile çölleşmeye duyarlı alanlar tespit edilerek “Türkiye Çölleşme Risk Haritası” yapılmıştır.

Oluşturulan Türkiye Çölleşme Risk Haritası'na göre ülke topraklarımızın yaklaşık 49'u orta ve üzeri çok yüksek risk grubunda bulunmaktadır. Konya-Karapınar, Iğdır-Aralık ve Urfa-Ceylanpınar çok yüksek risk taşıyan bölgeler olarak görülürken, Tuz Gölü havzası, Ereğli-Karaman bölgesi, Urfa-Ceylanpınar-Mardin-Batman hattı, Eskişehir çevresi, orta ve yüksek risk grubunu oluşturmaktadır.

COLLECT EARTH PROGRAMI KULLANILARAK ARAZİ VERİMLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

FAO tarafından yürütülen Küresel Ormancılık Araştırması kapsamında Dünya genelinde, kurak ve yarıkurak alanlara düşen 100.000 adet deneme noktasında değerlendirilme çalışması gerçekleştirilmiştir. Bu çalışma ile başta orman alanları olmak üzere tarım alanları, çalılık alanlar, mera alanları ve diğer alanların değerlendirilerek kurak alanların durum tespitinin yapılması hedeflenmiştir. Çalışmanın Ortadoğu kısmında OGM ile Genel Müdürlüğümüz projeye ortak olmuştur. Bu kapsamda ülkemizin de içerisinde yer aldığı Ortadoğu Bölgesine düşen 15.000 adet deneme noktası değerlendirilmiştir.

Değerlendirme Sonucunda ülkemiz Kurak ve yarı kurak bölgelerinde 1.425.000 hektar alanda yeşillenme eğiliminin olduğu, 823.000 hektar alanda arazi verimliliğinin düştüğü belirlenmiştir.

Görsel analizler sonucu Orman Genel Müdürlüğü tarafından yapılmakta olan tensil çalışmaları arazi verimliliğinde düşüş olarak değerlendirilmiştir.

Sorgun Havzası Değerlendirmesi

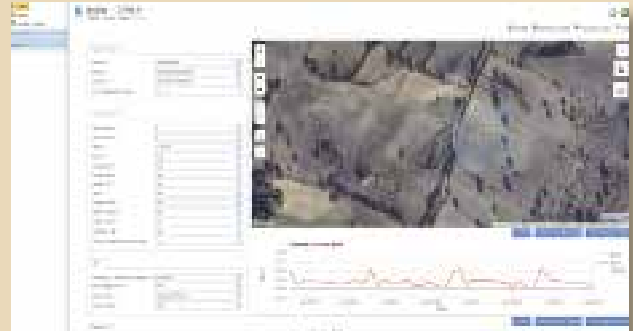
Genel Müdürlüğümüz tarafından 2015 yılı içerisinde, Sorgun havzasında 45.253 hektar alanda 1803 deneme noktasında yapılan değerlendirmede; havzada 1982,80 hektar yeşillenme, 50,20 hektar alanda arazi verimliliğinde düşüş meydana geldiği tespit edilmiştir.

Fırat ve Dicle Nehir havzası Değerlendirmesi

Genel Müdürlüğümüz tarafından 2015 yılı içerisinde, Fırat ve Dicle nehrinin Suriye ve Irak üzerindeki nehir çizgisi çevresinde bulunan sulanabilir alanlarda 11.138.867 hektarlık alanda 8152 deneme noktasında yapılan değerlendirmede; 193.752 hektar alanda yeşillenme, 73.150 hektar alanda arazi verimliliğinde düşüş meydana geldiği tespit edilmiştir.

Tüm Türkiye’de Arazi verimliliğinin Değerlendirilmesi projesi

Genel Müdürlüğümüz tarafından 2016 yılı içerisinde ülkemizin değerlendirilmesi yapılmıştır. Tüm Türkiye’ye 4 km aralıklarla simetrik olarak atılmış 61.865 deneme noktasında Değerlendirmeler tamamlanmış ve analiz çalışmaları yapılmıştır. Proje kapsamında değerlendirmelerin yapılabilmesi için açık kaynak kodlu yeni bir yazılım geliştirilmiştir.

TÜRKİYE TOPRAK ORGANİK KARBONU MODELİ VE HARİTALANMASI 2017-2019

Türkiye topraklarında depolanan toplam organik karbon miktarının belirlenmesi, izlenmesi ve güvenilir bir TOK haritası oluşturulması, 12. UNCCD Taraflar Konferansında ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Hedeflerindeki 15,3 maddesi gereğince sorumluluğumuz çerçevesindedir. Arazi Tahribatının Dengelenmesi kriterlerinden biri olan toprak organik karbon miktarının belirlenmesi ve izlenmesine hizmet edecek Türkiye Organik Karbonunun Modellenmesi ve Haritalanması Projesi için TÜBİTAK, diğer kurumlar ve üniversite hocalarının uzman görüşleri çerçevesinde çeşitli toplantılar, çalıştaylar yapılmış bunun yanı sıra kaynak taraması tamamlanmıştır. Ülkenin tamamını kapsayan bu geniş ve kapsamlı çalışma için kurumlarla işbirliğine gerek duyulmuştur. Bu bağlamda; Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü (ÇEM), Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM), Tarım Reformu Genel Müdürlüğü (TRGM), Orman Genel Müdürlüğü (OGM) ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ) tarafından çeşitli gayelerle araziden alınan toprak örneklerinin analiz değerlerinin toplanması için bir protokol imzalanmıştır.

Bu minvalde, Türkiye'de Toprak Organik Karbon içeriğinin belirlenmesine yönelik mevcut durumun ortaya konması, toprak organik karbonu miktarının tespitine yönelik model oluşturulması ve izleme sisteminin geliştirilmesi için TÜBİTAK işbirliğinde proje çalışmasına başlanılmıştır.

Yapılacak proje ile elde edilen toprak verilerinin Türkiye'yi temsil kabiliyetini artırmak için toprak

organik karbonuna etki eden çevresel faktörler göz önünde bulundurularak ek örnekleme yerleri belirlenerek buradan örnek alınarak analiz gerçekleştirilecektir. Bunun akabinde modern gelişmiş istatistiksel modelleme tekniklerinden yararlanılarak toprak organik karbonu stok değerleri ulusal ölçekte tahmin edilecektir. Belirlenecek toprak örnekleme yerleri ile toprak organik karbonu izleme ağı kurulacak ve belirli periyotlar buralardan elde edilen verilerden üretilen haritalar ile toprak organik karbonundaki değişim izlenecek ve değerlendirilecektir. Böylelikle; Arazi Tahribatının Dengelenmesi için uygulanan sürdürülebilir arazi yönetim uygulamalarının ülke hedeflerine ne ölçüde katkı sağlayabileceği yerel ve ulusal ölçekte ortaya koyulabilecektir. Yapılacak değerlendirmeler sonucunda ilgili paydaşlar ve faydalanıcılara sağlıklı karar almalarında altlık olabilecek veriler web ortamında sunulacaktır.

ULUSAL ARAZİ ÖRTÜSÜ/KULLANIMI SINIFLANDIRMA VE İZLEME SİSTEMİ (UASİS) FİZİBİLİTE PROJESİ

CORINE (Coordination of Information on the Environment-Çevresel Bilgilerin Koordinasyonu) Projesi; Avrupa Birliği GMES (Global Monitoring for the Environment and Security-Çevre ve Güvenlik için Küresel İzleme) programı kapsamındaki arazi yönetimi projelerinden biridir. Projenin en genel gayesi, Avrupa Birliği üye devletlerinin Avrupa Çevre Ajansı (AÇA) kriterlerine göre “Arazi Örtüsü/Kullanımı” haritalarının oluşturulmasıdır.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın uhdesinde hazırlanarak AÇA'ya sunulan proje kapsamında, bugüne kadar Türkiye'nin Corine 1990, 2000, 2006, 2012, 1990-2000 değişim, 2000-2006 değişim, 2006-2012 değişim veritabanları oluşturulmuş ve AÇA'ya teslim edilmiştir.

Oluşturulan bu haritalar Avrupa Çevre Ajansının belirlediği sınıflar baz alınarak, 5 adet temel, 44 adet alt arazi örtüsü/kullanım sınıfı çerçevesinde şekillendirilmiştir. Ayrıca, AÇA standartlarına göre, sınıflandırma 1/100.000 ölçeğe ve en küçük haritalama birimi 25 Ha olacak şekilde, 6 yılda bir yapılmaktadır.

Çölleşme, erozyon, sel, taşkın, heyelan gibi tabii felaketlerle mücadele kapsamında arazi örtüsündeki değişimin belli periyotlarda değil dinamik olarak izlenmesi, izleme sürecinde milli uydulardan azami düzeyde faydalanılabilmesi, hassas çalışmalar yapabilmeyi sağlayacak ölçeğe ve ülkemiz ihtiyaçlarına uygun olarak belirlenen alt sı-

nıflarla çalışılabilmesi kapsamında ulusal seviyede bir arazi örtüsü/ kullanımı izleme sistemi ihtiyacı oluşmuştur.

Bu sebeple, çalışılması planlanan Ulusal Arazi Örtüsü/ Kullanımı İzleme Sisteminin Oluşturulması işi kapsamında;

- Dinamik veri üretebilecek,
- Hassas çalışmalar yapabilmeye imkan sağlayacak şekilde 1/25.000 ölçeğe,
- Ülkemizdeki arazi kullanım durumu ve ülke ihtiyaçları göz önüne alınarak oluşturulan uygun alt sınıflar ile sınıflandırılacak,
- Öncelikli olarak milli uyduların kullanıldığı, gerektiğinde ticari maksatlı farklı uydu verilerini kullanabilecek,
- Milli olarak geliştirilecek yeni uydu platformlarının tasarımına giridi ve öneri sunabilen,
- Ticari olmayan veri kaynaklarını kullanımını önceliklendiren ve bu sayede maliyet etkin çözümlü hedefleyecek,
- Doğrulama için web tabanlı, bütünleşik ve öğrenmeye dayalı kitle kaynak çözümleri ile analiz altyapıları sunacak,
- Derin öğrenmeye dayalı yöntemlerle uzman görüşüne yakın sonuç üretebilecek,

- Zaman, maliyet ve insan kaynağı arasında etkin çözümler sunacak,
- Sadece envanter verisi üretmeyip, dinamik izleme yapabilecek,
- Paydaş veya faydalanıcılarda yer alan güvenliği sağlanmış verileri geri kazanımlar ile sistem içerisine entegre edebilecek,

- Sistem içerisinde doğrulanmış verilerin kodlanması ile arazide veya veri kaynağının bulunduğu yerdeki uzmanın gelişmesine yardımcı olabilecek,

bir sistem tasarlanmaktadır. Bu amaçla, öncelikle, bir fizibilite çalışması yapılması uygun görülmüş ve TÜBİTAK-BİLGEM ile birlikte 9 ay sürecek olan proje fizibilite çalışmaları başlatılmıştır.

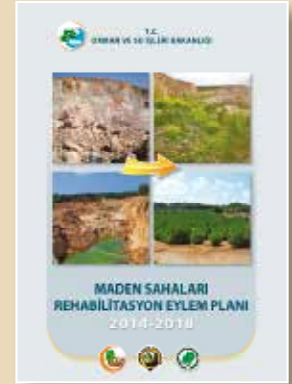

MADEN SAHALARI REHABİLİTASYONU EYLEM PLANI

Önemli tabii kaynaklarımızdan olan madenlerin ülke kalkınmasındaki yeri ve ekonomiye yaptığı katkılar hiç bir şekilde inkâr edilemez. Madenlerimizi yer altından çıkarmaktan ve işlemekten vazgeçilemeyeceği gibi orman sahalarında maden işletmeciliğinden kaynaklanan menfi tesirlerin azaltılması, ekolojik dengede meydana gelen tahribatın azaltılması ve önlenmesi çalışmaları büyük önem arz etmektedir.

Tahrip olan alanların ıslahındaki esas gaye, madencilığe bağlı olarak tahrip olan ve etkilenen alanlara ekolojik ve ekonomik değerlerini mümkün olduğu ölçüde geri kazandırmaktır. Islah edilecek sahada; yeniden sahanın kazanılması, arazinin güzel bir peyzaj görünümüne sahip olması yanında bu sahalardan ekonomik olarak faydalanmak da hedeflenmektedir.

Bu sebeple madencilik faaliyetlerinin sona erdiği sahaların rehabilitasyonu gayesiyle “Maden Sahaları Rehabilitasyon Eylem Planı (2014-2018)” hazırlanmıştır.

- Eylem Planı kapsamındaki faaliyetler ÇEM, OGM ve DKMP işbirliği ile yürütülecektir. 1.628 adet maden
- sahasında 5.805 hektar sahanın rehabilite edilmesi planlanmaktadır. Rehabilitasyon faaliyetleri için
- 5 yıllık yaklaşık yatırım maliyeti 174.150.000 TL'dir.

Maden Sahaları Rehabilitasyonu Eylem Planı kapsamında Orman Genel Müdürlüğünce 2016 sonu itibarıyla 2946 ha. maden sahasında rehabilitasyon çalışması gerçekleştirilmiştir.

ULUSLARARASI FAALİYETLER

Birleşmiş Milletler Çölleşme İle Mücadele Sözleşmesinin 12. Taraflar Konferansı'na Ev Sahipliği Yaptık

Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesinin 12. Taraflar Konferansı 12-23 Ekim 2015 tarihlerinde Bakanlığımızın ev sahipliğinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

Konferansa, bakan, bakan yardımcısı, meclis başkanı ve BM üst düzey yetkilisi düzeyinde 57 kişi; parlamenter düzeyinde 70 kişi katılım sağlamıştır. Konferansa toplam 6700 kişi katılım sağlamıştır. Konferansa ayrıca Sivil Toplum Kuruluşları, özel sektör de yoğun ilgi göstermiştir.

Konferansın Yüksek Seviyeli Bölümü'nün açılışı 20-21 Ekim 2015 tarihlerinde Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın iştirakiyle yapılmıştır.

Konferans kapsamında bir araya gelen ülkelerin temsilcileri çölleşmenin durdurulabilmesi için 37 adet önemli karar almış ve 6 adet deklarasyon yayınlamışlardır.

Konferans ile birlikte,
COP 12 dönem başkanlığını
2 yıl süre ile Türkiye yapacaktır.

Ankara Girişimi

COP12'de başlatılan ve 2016-2019 yılları arasındaki süreyi kapsayan Ankara Girişimi, Türkiye'nin arazi yönetimine ilişkin geçmiş tecrübelerine dayanan ve uygulamalarından çıkarılan dersleri dikkate alarak küresel kalkınma gündemine katkı sağlayacaktır.

Girişim; UNCCD'nin araç ve pratiklerini kullanarak arazi tahribatının dengelenmesine yardımcı olacaktır. Dört yıllık zaman diliminde Girişim kapsamında, Sekretarya'ya 5 milyon dolar katkı yapılacaktır. 2016 ve 2017 yılına ait toplam 2.500.000\$ katkı miktarı Sekretaryaya aktarılmıştır.

Türkiye, Girişimin yürütülmesinde görev almak üzere, biri Sekretarya'da (UNCCD), diğeri Küresel Mekanizma'da (GM) olmak üzere iki kişi görevlendirmiştir.

Ankara Girişimi kapsamında yapılacak faaliyetler için UNCCD ile birlikte Eylem Planı hazırlanmıştır. Afrika Kuraklık konferansı ile Kolombiya ile başlayan ibareler arasında şu cümle eklenecek; Afrika Ülkelerine Yönelik ATD Hedef Belirleme Programı, Çölleşme ile Mücadele Teknikleri Konusunda Afrika Ülkelerine Yönelik Uluslararası Eğitim 2017 yılında; Orta ve Doğu Avrupa ile Orta Asya Ülkelerine Yönelik ATD Ulusal Hedefleri için Fırsatlar yaratmak konulu çalıştay, Orta ve Doğu Avrupa ile Orta Asya Ülkelerine Yönelik Uluslararası Çölleşmeyle Mücadele Eğitimi, Pan Afrika Büyük Yeşil Duvar Ajansı Üye Ülkelerine Yönelik Uluslararası Çölleşmeyle Mücadele Eğitimi, **PanAfrika Büyük Yeşil Duvar Ajansı Bakanları Ankara Çalışma Toplantısı**, Çölleşme ile Mücadele Teknikleri Konusunda Afrika Ülkelerine Yönelik Uluslararası Eğitim gerçekleştirilmiştir. Bunun yanısıra 23-25 Ekim 2017 tarihinde İstanbul'da **Orta Doğu (Bölgesel) Toz Kaynakları ve Etkileri Çalıştayı** gerçekleştirilecektir.

TBMM Bünyesinde “Çölleşme Çalışma Grubu”

Birleşmiş Milletler Çölleşmeyle Mücadele Sözleşmesi'nin (BMÇMS) 20-21 Ekim 2015 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen 12. Taraflar Konferansı'nda (COP 12) düzenlenen oturumlardan biri “Parlamenteler Forumu”dur. COP 12 ardından, 2017 yılında yapılacak olan COP 13'e kadar Parlamenteler Forumu başkanlığı TBMM'ye geçmiştir.

Bu kapsamda başkanlık dönemi faaliyetlerinin koordine edilmesi için TBMM bünyesinde “Çölleşme Çalışma Grubu” oluşmuştur. Milletvekillerinden müteşekkil Çölleşme Çalışma Grubu üyeleri şöyledir;

1. Fatma Güldemet SARI (Adana Milletvekili)
2. Berdan ÖZTÜRK (Ağrı Milletvekili)
3. Orhan SARIBAL (Bursa Milletvekili)
4. Sema RAMAZANOĞLU (Denizli Milletvekili)
5. Taner YILDIZ (Kayseri Milletvekili)
6. Volkan BOZKIR (İstanbul Milletvekili)
7. Ravza KAVAKCI KAN (İstanbul Milletvekili)
8. Sibel ÖZDEMİR (İstanbul Milletvekili)
9. Ahmet Kenan TANRIKULU (İzmir Milletvekili)

Parlamenteler Forumu, BMÇMS kapsamında kurulan politik bir platformdur. 1998 yılından günümüze Taraflar Konferansı ile birlikte toplanmaktadır. Forumun amacı, çölleşme/arazi tahribatı konularında parlamentoların farkındalığının ve arazi politikalarının etkinliğinin artırılmasıdır. Gerek Türkiye'nin uzun yıllardır sahip olduğu arazi tahribatıyla mücadele tecrübeleri, gerekse Türkiye'nin BMÇMS'deki konumu gereği ülkemiz açısından Forum Başkanlığı dönemi oldukça önem arz etmektedir.

BM Çölleşme İle Mücadele Sözleşmesi Akdeniz Bölgesi Koordinasyon Merkezi İstanbul'da Kuruldu

BM Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesinin (UNCCD) çalışmalarının koordinasyonu açısından, Sözleşmeye taraf ülkeler buldukları coğrafyalar doğrultusunda beş bölgeye ayrılmıştır ve bu bölgeler; 5 ayrı ek olarak Sözleşmeye dâhil edilmiştir. Ülkemiz UNCCD' ye taraf olduktan sonra; Portekiz, İspanya, İtalya, Arnavutluk, Hırvatistan, Malta, Slovenya, İsrail, Kıbrıs Rum Kesimi ve Yunanistan ile birlikte yer aldığı "Ek4 Kuzey Akdeniz Bölgesi" içinde yer almaktadır. UNCCD Kuzey Akdeniz Bölgesel Koordinasyon Merkezi 2016 yılında İstanbul'da faaliyete geçmiştir.

Pan-Afrika Büyük Yeşil Duvar Ajansı Mutabakat Zaptı

Büyük Yeşil Duvar; "Afrika'yı doğudan batıya kesen bir hatta Cibuti'den Senegal' e "büyük bir yeşil duvar" oluşturmayı, bu sayede çölleşme ve arazi tahribatı ile mücadele etmeyi hedefleyen bir girişimdir. Girişimin öncü yürütücülerinden biri de ®Pan Afrika Büyük Yeşil Duvar Ajansı«dır.

Ajans'a 11 Afrika Ülkesi: Burkina Faso, Cibuti, Eritre, Etiyopya, Mali, Moritanya, Nijer, Nijerya, Senegal, Sudan, Çad üyedir ve 2007 yılında kurulmuştur. Ajans, üye ülkelerde arazi tahribatıyla mücadeleye yönelik olarak kapasite geliştirmeyi ve kaynakları harekete geçirmeyi hedeflemektedir. Bu kapsamda; ağaçlandırma, su hasadı, yerel tohum-fidan üretiminin desteklenmesi gibi projelere uzmanlık desteği sağlamakta, küresel paydaşlarla işbirliği yapmayı teşvik etmektedir.

30 Mayıs-05 Haziran 2016 tarihleri arasında gerçekleştirilen Uluslararası Çölleşmeyle Mücadele Eğitimi'nin Konya ilindeki açılışı sırasında, Bakanlığımız ile Pan-Afrika Büyük Yeşil Duvar Ajansı arasında Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi (UNCCD) COP Başkanlığımız döneminde deklare edilen Ankara Girişimi çerçevesinde, çölleşmeyle mücadele konusunda Mutabakat Zaptı imzalanmıştır. İmzalanan bu Mutabakat Zaptı ile çölleşmeyle mücadele konusunda Türkiye'nin sahip olduğu tecrübelerin Ajans üyesi ülkelerle paylaşılması hedeflenmektedir.

Bakanlıkla Ajans arasında imzalanan Mutabakat Zaptı kapsamında; arazi tahribatının dengelenmesi, çölleşmeyle mücadele, su, rüzgâr ve kumul erozyonu çalışmaları, kuraklıkla mücadele, çölleşmenin izlenmesine yönelik sistemlerinin oluşturulması ve kullanılması, entegre havza yönetimi, orman ağaçları fidanlarının üretimi işbirliği yapılacak konular arasındadır.

Pan-Afrika Büyük Yeşil Duvar Ajansı 5. Olağan Bakanlar Konseyi Toplantısı

Bakanlığımızın Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi COP12 dönem başkanlığı döneminde Pan-Afrika Büyük Yeşil Duvar Ajansı ile imza edilen mutabakat zaptına binaen, Pan-Afrika Büyük Yeşil Duvar Ajansı'nın 13-14 Haziran 2016 tarihleri arasında Senegal'in Dakar şehrinde King Fahd Palace Hotel'de, Ajansa üye ülkelerin Bakanları ile Bakanlar seviyesinde organize ettiği "Pan-Afrika Büyük Yeşil Duvar Ajansı 5. Olağan Bakanlar Konseyi Toplantısı'na katılım sağlanmıştır.

Toplantı sırasında Ajansa üye ülkelerin, ilgili Bakan ve üst düzey yetkilileri ile ikili ve çoklu görüşmeler gerçekleştirilmiş ve bu kapsamda potansiyel işbirlikleri ve projeler hakkında ilk adımlar atılmıştır.

Bu proje ile Afrika ülkeleri uzmanlarına ülkemizin sahip olduğu tecrübelerin aktarılması hedeflenmektedir.

Afrika'da Bulunan En Az Gelişmiş Ülkelerin Çölleşme, Arazi Bozulması ve Kuraklıkla Mücadele Kapasitelerinin Geliştirilmesi Projesi (ÇABUK)

Proje ile; Afrika'da çölleşme /arazi tahribatı ile mücadele ve ormanların sürdürülebilir yönetimi gayesiyle, kurak alan ağaçlandırmaları, erozyon kontrolü, bozuk ormanlık alanların rehabilitasyonu, fidanlık tekniklerinin geliştirilmesi, katılımcı ve entegre havza yönetimi, sivil toplum örgütleri ve halkın katılımı, arazi rehabilitasyonu konusunda eğitim ve uzman değişimi yoluyla teknik iş birliğinin geliştirilmesi ve bu ülkelerin kapasitesinin artırılması hedeflenmektedir.

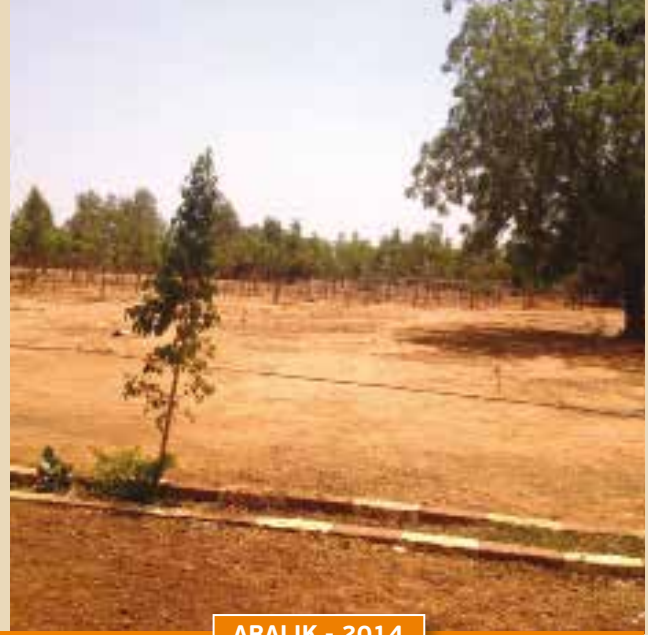
ÇABUK-Nijer Projesi kapsamında, Nijer'de 10 hektar alanda "Nijer-Türkiye Dostluk Ormanı" tesis edilmiştir. Sayın Başbakanımızın 09 Ocak 2013 tarihinde Nijer'e gerçekleştirdiği resmi ziyaret esnasında, kendileri "Türkiye-Nijer Dostluk Ormanı"nı ziyaret etmiş ve ziyaret anısına buraya fidan dikmişlerdir.

Proje kapsamında, Dakar, Senegal'e 19 km uzaklıkta bulunan MBAO ormanı içerisinde 10 hektar alanda "Senegal-Türkiye Dostluk Ormanı" tesis edilmiştir. Özellikle gelir getirici türlerin kullanıldığı ormanda civar köylerde bulunan yerel halkın kalkınması hedeflenmektedir. Ek olarak, Moritanya'da fidanlık tesisi ve kumul ağaçlandırma projesi yapılacak olup, çalışmalar sürdürülmektedir.

ÇABUK Projesi Kapsamında Nijer'de Kurulan Türkiye-Nijer Dostluk Ormanı Büyüyor

OCAK - 2012

ARALIK - 2014

Arazi Tahribatının Değerlendirilmesi ve Sürdürülebilir Arazi Yönetimine İlişkin Desteklerin ve İyi Uygulamaların Yaygınlaştırılması Projesi (DS-SLM Projesi)

UNCCD ile FAO'nun ortak girişimi olan **Arazi Bozulmasının Değerlendirilmesi ve Sürdürülebilir Arazi Yönetimine İlişkin Desteklerin ve İyi Uygulamaların Yaygınlaştırılması - Decision Support for Mainstreaming and Scaling up of Sustainable Land Management** kapsamında "Arazi tahribatının Değerlendirilmesi ve Sürdürülebilir Arazi Yönetimine İlişkin Desteklerin ve İyi Uygulamaların İzlenmesi Projesi" hazırlanmaktadır. Türkiye, Bosna-Hersek, Arjantin, Bangladeş, Çin, Kolombiya, Ekvator, Lesoto, Fas, Nijerya, Panama, Filipinler, Tayland, Tunus, ve Özbekistan'ın yer aldığı küresel Proje'de arazi tahribatı ile mücadele için sürdürülebilir arazi yönetimi kavramının yaygınlaştırılması ve ülkelerin kapasitelerinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Türkiye adına projeyi Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü koordine etmekte ve kapsamı gereği Orman Genel Müdürlüğü ve Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (Tarım Reformu Genel Müdürlüğü, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü), Türkiye Toprak Bilimi Derneği ile ortaklaşa yürütülmektedir.

6-12 Ağustos 2017 tarihlerinde Özbekistan Taşkente FAO-Wocat işbirliği ile hazırlanan SAY teknolojileri ve yaklaşımları konulu eğitime katılım sağlanmıştır.

Proje Bütçesi	
Küresel bütçesi	33 Milyon Dolar
Ülke aynı katkısı	200.000 Dolar
GEF katkısı	100.000 Dolar

Orta Asya ve Türkiye'de Kuraklığa Meyilli ve Tuzlanmadan Etilenmiş Tarımsal Üretim Peyzajlarında Entegre Doğal Kaynak Yönetimi Projesi (CACILM II) 2017-2021

Kuraklık ve çölleşmenin Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan, Özbekistan'da sınır aşan sorunlar olmasından yola çıkarak 2003 yılında bu ülkeler konuyu çok ülkeli bir seviyede ele almaya karar vermiştir. Bu anlaşmadan sonra Orta Asya Ülkeleri Çölleşmeyle Mücadele Alt Bölgesel Eylem Programı, 10 yıllık çok-ülkeli çok-dönürlü "Orta Asya Ülkelerinde Arazi Tahribatı Girişimi (CACILM-I)" ni başlatmış ve uygulanmıştır. Uygulamalar kapsamında çok ülkeli işbirliği ve bilgi paylaşımı, mevzuatın iyileştirilmesine yönelik çalışmalar, çeşitli arazi uygulamaları, iyi uygulamaların yaygınlaştırılması ve WOCAT veri tabanında girilmesi benzeri çalışmalar yapılmıştır.

Projenin devamı niteliğinde olan CACILM II projesi;

- Etkin Entegre Doğal Kaynak Yönetimi teşvik etmek için çok ülkeli işbirliği ve ortaklık,
- Entegre Doğal Kaynak Yönetimi için dayanıklılığın politik, yasal ve kurumsal çerçevelere entegrasyonu,
- Kuraklığa meyilli ve tuzlanmadan etkilenmiş üretim peyzajlarında iklim dostu tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması,
- İzleme ve Değerlendirme

konularına odaklanacaktır.

Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan, Özbekistan ve Türkiye'nin yer aldığı CACILM II Projesinin toplam bütçesi 75 milyon USD dir. Türkiye bütçesi 2 milyon USD dir.

Türkiye'nin Proje Faaliyetleri: ÇEM Genel Müdürlüğü model uygulamalar, araştırma projeleri ve özellikle Uluslararası Eğitim ve Çalıştay gibi faaliyetlerde yer almaktadır. TAGEM uluslararası eğitim ve araştırma faaliyetleri ile projede yer almaktadır. Ülke olarak Orta-Asya bölgesinde gerçekleştirilecek olan Uluslararası Eğitim, Çalıştay, Teknik inceleme gibi faaliyetlere de katılım sağlanacaktır.

Türkiye - FAO Ormancılık Ortaklık Programı Anlaşması (FTFP)

Orman ve Su İşleri Bakanlığı (OSİB) ile BM Gıda ve Tarım Teşkilatı (FAO) arasında “Ormancılık Ortaklık Programı Anlaşması (FTFP)” 2014 yılının Haziran ayında imzalanmış ve 2016 yılının Mart ayında TBMM’ce onaylanmış bulunmaktadır. Anlaşma, FAO Orta Asya Alt Bölgesel Ofisin yardım sağladığı Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan, Türkiye ve Türkmenistan gibi alt-bölge ofisine bağlı ülkeler ile ortak çıkarların bulunduğu diğer ülkelere yoğunlaşacaktır. Anlaşma kapsamında oluşturulan Fon’a Bakanlığımızca yıllık 2 Milyon ABD doları olmak üzere 5 yıl için 10 Milyon ABD doları tutarında ödeme yapılacak olup, ilk taksit ödemesi 2017 yılı Haziran ayında gerçekleştirilmiştir.

FTFP çerçevesinde ilk etapta, “PAN Afrika Büyük Yeşil Duvar Projesi’ne Bakanlığımızca destek verilmesi gayesiyle Moritanya, Eritre ve Sudan’da proje yapılması planlanmıştır. Bu gaye ile FAO ve Bakanlığımız teknik birimlerinin görüşleri çerçevesinde “**Sudan, Eritre ve Moritanya’da Bozulan Orman Ve Peyzaj Alanlarının Restorasyonu: Arazi verimliliğinin artırılması, direnç kazandırılması ve geçim kaynaklarının iyileştirilmesi**” konulu taslak bir proje kavram notu hazırlanmıştır. 2017 Eylül ayında başlaması planlanan ve üç yıl sürecek olan proje kapsamında; Eritre’de Sudan sınırında bulunan Gash-Barka bölgesinde 1.000 ha, Sudan’da Kassala eyaletinde 2.000 ha ve Moritanya’da 2.000 ha (Trarza’da 1.000 ha ve Brakna’da (Güney Moritanya) 1.000 ha) olmak üzere toplam 5.000 ha alanda; restorasyon faaliyetleri, odun dışı orman ürünlerinin geliştirilmesi, ülke izleme sistemlerinin kurulması, bilgi yönetimi, farkındalık oluşturma/iletişim ve görünürlük faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Kum ve Toz Fırtınası Konusunda Bölgesel İşbirliği ve Deneyimlerin Paylaşımı

7-18 Aralık 2009 tarihleri arasında Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (UNFCCC) 15. Taraflar Konferansında (COP 15) bazı Ortadoğu ülke temsilcileri, Çevre ve Orman Bakanı Sayın Prof. Dr. Veysel EROĞLU ile irtibat kurarak, meteoroloji, toz taşınımı, çölleşme ve erozyonla mücadele konularında işbirliği yapma teklifinde bulunmuşlardır. Bahse konu teklifler Bakan Sayın EROĞLU tarafından değerlendirilmiş ve anılan konulara ilişkin olarak üst düzeyde bir toplantı yapılmasının faydalı olacağı mütalaa edilmiştir.

Bunu müteakip 28-29 Nisan 2010 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen 1. Bakanlar Konferansı neticesinde Türkiye, İran, Irak ve Suriye tarafından 29 Nisan 2010 tarihinde "Ankara Deklarasyon"u imzalanmıştır. Bakanlar bu deklarasyonda çevre, hava kalitesinin yönetimi, meteoroloji ve çölleşmeyle mücadele, ormancılık, toprak ıslahı ve toprak erozyonunun kontrolü ile toz, kum, fırtına azaltımı konularında birlikte çalışılmasını, bilgi ve deneyimlerin paylaşılmasını kararlaştırdılar. 26-29 Eylül 2010 tarihlerinde Tahran'da "Çevre ve Meteoroloji Alanında İşbirliği" 2. Bakanlar Konferansı düzenlenmiştir. Bu toplantının neticesinde İran, Irak, Suriye, Katar ve Türkiye arasında "Çevre ve Meteoroloji Alanında İşbirliği Eylem Planı" imzalanmıştır. Bu çerçevede Geçici Sekreteryaya Tahran'da kurulmuştur.

Eylem planında özetle;

a-) Çevre

b-) Hava Kalitesi Yönetimi

c-) Meteoroloji

d-) Çölleşmeyle Mücadele, Ormancılık, Toprak Islahı ve Toprak

Erozyonunun Kontrolü ve Toz Pus Fırtınası Azaltımı konularında çalışma yapılması planlanmıştır.

Eylem Planı Kapsamında Yapılan Çalışmalar

22-26 Şubat 2011 tarihleri arasında İstanbul'da 7 ülkeden (Irak, İran, Lübnan, Suriye, Suudi Arabistan, Ürdün ve İspanya) 17 uzman katılımı ile "Toz ve Kum Fırtınaları Tahmini, Meteorolojik Hizmetler, Erozyon Kontrol Teknikleri ve Ormancılık" konulu uluslararası eğitim gerçekleştirilmiştir.

İkinci çalıştay, "Meteoroloji, Toz Taşınımı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele" başlığı ile, 26-28 Kasım 2012 tarihleri arasında 17 ülkeden (Cezayir, Fas, Irak, Kırgızistan, Lübnan, Mısır, Suudi Arabistan, Tunus ve Yemen Bahreyn, İran, Filistin, İspanya, Sudan, Tacikistan, Özbekistan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti) toplam 28 yabancı temsilci katılımı ile Ankara'da gerçekleştirilmiş, Konya İli'nde arazi incelemelerinde bulunulmuştur.

28-31 Ekim 2013 tarihlerinde İstanbul'da 15 ülkeden 32 yabancı uzmanın katılımı ile "III. Uluslararası Meteoroloji, Toz Taşınımı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Çalıştayı" tertip edilmiştir. Çalıştaya 13 ülkeden (Suudi Arabistan, Umman, Lübnan, İran, Libya, Cezayir, Fas, Sudan, Yemen, Filistin, Birleşik Arap Emirlikleri, Tunus, Ürdün) 30 katılımcı ve Sırbistan ve İspanya'dan birer eğitimci olmak üzere toplam 15 ülkeden 32 uzman iştirak etmiştir. Terkos Gölü-Durusu kumul ağaçlandırması yerinde incelenmiştir.

04 - 07 Ekim 2016 tarihleri arasında ülkemiz ev sahipliğinde; Çölleşme ile Mücadele Birleşmiş Milletler Sözleşmesi Sekreteryası, Dünya Meteoroloji Teşkilatı, ve Birleşmiş Milletler Çevre Programının yanı sıra, 17 ülkeden (Çin, İran, Pakistan, İtalya, Çad, Moritanya, Somali, Cezayir, İspanya, Sudan, Mısır, Türkmenistan, Irak, Kuveyt, Afganistan, Suudi Arabistan ve Katar) ve Üniversitelerden içinde akademisyenlerin de bulunduğu 53 kişi ve 30 yabancı uzmanın iştirakiyle "Uluslar arası Kum ve Toz Fırtınaları Çalıştayı" İstanbul'da gerçekleştirilmiştir.

Çalıştay; Kum ve Toz Fırtınaları (SDS) ile ilgili kilit konuların (SDS'in Özellikleri, SDS'in Erken Uyarıları, Hassasiyet, Dayanıklılık ve Azaltım, Ülke sunumlarına dayanarak iyi uygulama örnekleri, SDS için Teknik kılavuzun takdimi, SDS'in küresel ekonomik etki değerlendirmesi ve SDS üzerine Bölgesel Araştırma Planı) tartışılması ve gözden geçirilmesine imkan sağlamıştır.

Afrika, Orta Asya, Kafkaslar ve Doğu Avrupa Ülkelerine Yönelik Uluslararası Çölleşme ile Mücadele Eğitimleri

Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü olarak Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi (UNCCD) COP Başkanlığımız döneminde deklare edilen Ankara Girişimi çerçevesinde Afrika, Orta Asya, Kafkaslar ve Doğu Avrupa ülkelerine yönelik her yıl düzenli olarak, Bakanlığımız ve Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) ile işbirliği halinde Çölleşme ile Mücadele konusunda eğitim programları düzenlenmektedir. Bu eğitim programları ile Ülkemiz, gerçekleştirmiş olduğu faaliyetleri ve tecrübelerini; Afrika, Orta Asya, Kafkaslar ve Doğu Avrupa ülkeleri ile paylaşmak ve ülkelerin bu konulardaki kapasitesini artırmak gayesindedir.

Eğitim programları kapsamında çölleşme ve erozyonla mücadele başta olmak üzere tarımsal çalışmalar ve araştırmalar, ormancılık, kırsal kalkınma, ağaçlandırma, orman yangınlarıyla mücadele ve ülkemiz özel sektöründe iyi uygulama örnekleri konusunda bilgilendirmeler yapılmaktadır. Eğitim programı kapsamında teorik eğitimlerle birlikte teknik arazi incelemeleri ile katılımcılar uygulamaları yerinde görme fırsatı elde etmektedirler. Şu ana kadar bu kapsamda gerçekleştirilen eğitimlerin 12.si tamamlanmış ve 550'in üzerinde teknik eleman, uzman ve idareciye eğitim verilmiştir.

Eğitim programları kapsamında ilgili katılımcılar ile ikili işbirlikleri geliştirilerek ortak projeler hakkında tartışma ve işbirlikleri geliştirme fırsatları da bulunmaktadır.

Afrika Ülkelerine Yönelik Arazi Tahribatının Dengelenmesi (ATD) Çalıştayı

Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi Arazi Tahribatının Dengelenmesi (ATD) Hedef Belirleme Çalıştayı, 28-30 Mayıs 2016 tarihinde UNCCD Sekreteryası ve Küresel Mekanizma ile ülkemizin ev sahipliğinde, Konya'da gerçekleştirilmiştir. Çalıştaya 31 Afrika ülkesinden 39 uzman olmak üzere, UNCCD Ulusal Odak Noktaları, LDN ülke ve bölgesel danışmanları, LDN-TSP ekibini (UNCCD Sekreteryası/ Küresel Mekanizma) temsil eden yaklaşık 70 katılımcı iştirak etmiştir.

Ankara Girişimi 2017 programı çerçevesinde Orta ve Doğu Avrupa ile Orta Asya ülkelerine yönelik Arazi Tahribatının Dengelenmesi (ATD) Ulusal Hedefleri için Fırsat Yaratmak konulu çalıştay 20-21 Mayıs 2017 tarihleri arasında 11 farklı ülke (Azerbaycan, Bosna Hersek, Gürcistan, Karadağ, Kazakistan, Kırgızistan, Makedonya, Özbekistan, Rusya, Sırbistan, Ukrayna) ile UNCCD ulusal odak noktaları, Ulusal ATD çalışma grubu üyeleri ve uzmanların katılımıyla Konya ilinde gerçekleştirilmiştir.

**THE GLOBAL
MECHANISM**
United Nations Convention
to Combat Desertification

Kurak ve Yarı Kurak Alanlar için Operasyonel Rehberi

FAO ile birlikte bütün dünyada geçerli olacak olan “**Kurak Alanlarda Küresel Değişimlere Dayanıklı Orman Ekosistemlerinin Oluşturması Rehberi**” hazırlanmış olup, UNCCD COP 12 ennasında katılımcılara dağıtılmıştır.

Rehber çerçevesinde birinci çalıştay, 28-31 Mayıs 2012 tarihleri arasında Konya’da düzenlenmiştir.

İkinci çalıştay ise, 25-28 Şubat 2013 tarihleri arasında, TİKA, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, FAO, Senegal Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Bakanlığı ve Afrika Birliği Komisyonu tarafından müştereken, Senegal’in başkenti Dakar’da organize edilmiştir. Sözkonusu çalıştaya, başta Türkiye ve Senegal olmak üzere; ABD, İngiltere, Belçika, Fransa, İtalya, FAO Roma, FAO Orta Asya, Kenya, Gana, Cezayir, Çad, Nijer, Nijerya, Mali, Fas, Sudan, Mısır, Moritanya, Burkina Faso’dan 123 uzman temsilci katılım sağlamıştır. Senegal Hükümeti ile işbirliği anlaşması imzalanmıştır.

2015 yılında nihai hale gelen Rehber’in 12-23 Ekim 2015 tarihlerinde Ankara’da gerçekleşen Birleşmiş Milletler 12. Taraflar Konferansında tanıtımı yapılmış ve dağıtılmıştır. Söz konusu operasyonel rehber kurak bölgelerde iyi uygulamalara yönelik bilgilerin yaygınlaştırılmasını sağlanacak, ayrıca kurak alanlarda yapılacak iyileştirme ve kapasite geliştirme çalışmalarına ışık tutulacaktır.

www.cem.gov.tr

Beştepe Mahallesi Alparslan Türkeş Caddesi No:71 12. Kat A ve B Blok Yenimahalle/ANKARA
Tel: (0312) 207 57 76 Faks: (0312) 207 57 56

United Nations
Convention to Combat
Desertification

www.unccd.int

www.unccdcop12.gov.tr

Orman, Su Varsa Hayat Var.

Ağustos - 2017